

KRITISKE DISKUSSIONER

Af økonom, cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

ikke partiorganiseret medlem af centrum - venstre

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

- Notat ¹-

Historisk vælgerlissing til S: S (OG SF) PÅ KATASTROFEKURS?

2. rev. udgave marts 2012.

¹) Dette notat er en opdatering og udbygning af notatet: S + SF fortsætter opgivelse af mærkesager. Jan 2012.

Intro:

De seneste meningsmålinger betegner et nyt lavpunkt for socialdemokraterne, der nu er under 20 % vælgertilslutning og kun halvt så store om Venstre.

Det er dybest set S og SF's massive opgivelse af mærkesager og overtagelse af en borgerlig økonomisk politik, der er baggrunden for den vedvarende tilbagegang siden valget. Vælgebevægelserne er først og fremmest et fravalg af S (+ SF), som skyldes skuffelsen blandt S + SF's vælgere over, at man troede man havde valgt et alternativ, men i stedet for kun fik en mindre troværdig kopi af VK. Skal der føres borgerlig politik, er og bliver de borgerlige mere troværdige til at gøre det.

S (og SF) ledelserne håber at "hårdt arbejde" og "ansvarlig økonomisk politik" = borgerlig økonomisk politik vil bringe fremgang igen. Men Intet tyder på, at en konkurrence med Venstre om at føre borgerlig politik vil bringe fremgang til S og SF. De får næppe vælgere til at gå over til S og SF fra højrefløjten, men fører formentlig tværtimod til, at man mister flere og flere af sine egne.

Ikke desto mindre er S + SF i dette "reformår" på vej mod i endnu højere grad at opgive den politik, de gik til valg på: På vej fra vækstpolitik til sparepolitik, fra velfærdsforbedring til velfærdsbesparelser, fra mere retfærdig skattefordeling til topskattelettelser, fra mere menneskelig beskæftigelsespolitik til økonomisk pisk af modtagere af førtidspension, fleksjob, kontanthjælp mm.

S+SF har allerede mistet opbakning i smerteligt omfang pga. deres opgivelse af mærkesager. Med den fortsatte højredrejning risikerer S + SF imidlertid at save den gren over, de sidder på. Der er ingen grund til hverken at glæde sig eller hovre over denne udvikling. Tværtimod, der er tale om en katastrofekurs – til skade for partierne selv, arbejderbevægelsen og velfærdsstaten.

Hvis en katastrofe på sigt skal undgås, må fagforeninger, bevægelser og græsrodder markere sig med et pres for, at S + SF i højere grad overfor De Radikale står fast på politikken fra valget.

1. HISTORISK VÆLGERLUSSING TIL S.

Siden valget er både S og SF som bekendt gået yderligere tilbage.

Socialdemokraterne gik således hurtigt efter valget fra omkring 24 % i tilslutning til omkring 21,5 – en tilbagegang på op mod 3,5 % svarende til tab af 6 mandater.

Som om det ikke var slemt nok rummer en aktuel meningsundersøgelse fra Green, foretaget 27-29/2 endnu dårligere nyt for S: Partiet er med 18,5 % i vælgertilslutning nu under de magiske 20 % og kun halvt så stort som Venstre (35,6 %).

Et lille lyspunkt er det, at SF's tilbagegang ser ud til at være standset – for nærværende.. Partiet gik som bekendt ellers markant tilbage ved valget, hvor man mistede 7 mandater og måtte nøjes med en tilslutning på 9,2 % = 16 mandater.

Og SF har siden måttet konstatere en endnu større tilbagegang og var ult. januar nede på en tilslutning på 6,8 % svarende til et tab af yderligere 4 mandater. Nu ser vælgertilslutningen ud til at være stabiliseret med en andel på 7,1 % i seneste måling.

SF har efter at have opgivet mange mærkesager scoret på at bide sig fast og kæmpe for mærkesagen: Betalingsring i København.

Stabiliseringen ændrer dog ikke ved, at SF er i dag har mindre tilslutning med Enhedslisten, der efter ved valget at være gået frem til 12 mandater nu øger sin tilslutning til 8,9 % svarende til 16 mandater.

Tabel: Green meningsmåling.²

	Folketingsvalg 15.9. 2011		Greens Meningsmåling				
	Mand.	Pct.	30.1.-1.2.2012		27.-29.2. 2012		Usikkerhed
A Socialdemokraterne	44	24,8	38	21,7	33	18,5	
B Radikale	17	9,5	18	10,4	17	9,6	1,7
C Konservative	8	4,9	7	4,2	6	3,7	1,1
F Soc. Folkeparti	16	9,2	12	6,8	12	7,1	1,5
I Liberal Alliance	9	5,0	9	5,1	6	3,4	1,0
K Kristendemokraterne	-	0,8	-	0,4	-	0,0	0,0
O Dansk Folkeparti	22	12,3	22	12,2	22	12,8	1,9
V Venstre	47	26,7	57	32,2	63	35,6	2,8
Ø Enhedslisten	12	6,7	12	6,7	16	8,9	1,6
Andre partier	-	0,1	-	0,3	-	0,4	0,4
Nordatlantiske	4	-	4	-	4	-	-

“Hvad ville du stemme, hvis der var folketingsvalg i morgen?”

Undersøgelsen er foretaget fra 27.-29.2.2012 og bygger på telefonisk svar fra 1168 personer (svarprocent 31,9), udvalgt tilfældigt blandt personer på 18 år og derover. 13,6 pct. af vælgerne ved ikke, hvilket parti de vil stemme på.

Resultaterne kan gengives med Greens Analyseinstitut og dagbladet Børsen som kilde.

Vælger-	V, C, O, I, K	97	
tilslutning	A, B, F, Ø	78	

Spejlbilledet heraf er naturligvis desværre, at den borgerlige opposition fortsætter med at stå stærkt, navnlig Løkke og Venstre med en fremgang på + 9,9 % = 16 mandater.

Der er på ingen måde grund til hverken at glæde sig over dette eller hovere, tværtimod tegner denne udvikling til en katastrofekurs ikke bare for S (og SF), men også for velfærdsstaten.

2. OPGIVELSE AF MÆRKESAGER OG BORGERLIG POLITIK KOSTER.

Tilbagegangen fortsætter EFTER at S, R, SF – regeringen har fået gennemført sig første finanslov og dermed har fået politik gennemført.

Socialdemokraterne forklarer selv den seneste tilbagegang med tumlen omkring betalingsringen. Det er givet, at fx det indbyrdes hundeslagsmål har haft negativ betydning. Der er dog sket andre ting i perioden

²) Kilde: Børsen 02.03.12

end betalingsringen – således fremlagte to socialdemokratiske ministre, Mette Frederiksen og Karen Hækkerup d. 28. februar et udspil til reform af førtidspension og fleksjob, som lægger op til markante forringelser af ydelser og vilkår for fremtidige førtidspensionister og fleksjobbere, navnlig under 40 år.

Men vi taler jo her om en tendens, der har varet lige siden valget, til at vælgerne vender ryggen til de to partier og navnlig altså til S.

En betydelig del af de, som stemte på de to partier, har altså siden været skuffede over politikken fra S og SF generelt og den gennemgående og dybere forklaring på den vedvarende og stigende tilbagegang for S (+ SF) kan hermed kun forklares med det markante politikskift for S og SF, som regeringsgrundlaget og regeringsdannelsen med De Radikale indebar.

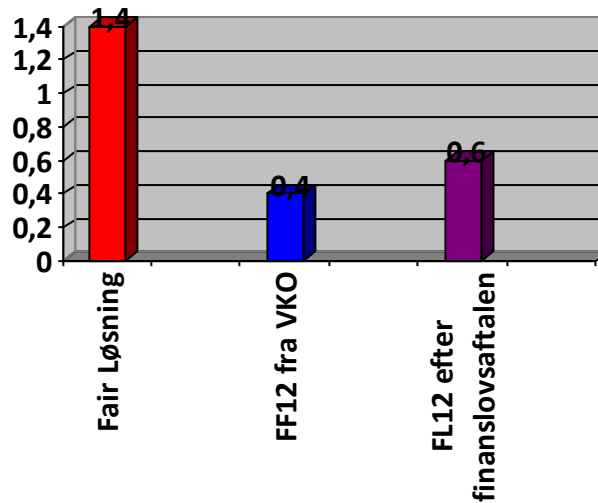
Som bekendt gik S og SF til valg på en markant forøgelse af vækst, beskæftigelse, velfærd og skatter – dvs. på et alternativ til VKO's sparepolitik, velfærdforringelser og skattelettelser.

Men med regeringsgrundlaget opgav S +SF opgav en lang række af mærkesagerne fra "Fair Løsning":

- Skatteforhøjelserne på 25 mia. netto var reduceret til 5-7 mia. kr
- Beskæftigelsesløftet på i Fair Løsning omkring 50- 60.000 personer var mere end halveret
- Midlerne til vækstpolitikken var skrumpet fra 40 mia. kr til under det halve.
- Velfærdsløftet på 20 mia. kr. i "Fair Løsning" var reduceret til 8-9 mia.kr dvs. langt lavere realvækst i offentligt forbrug.

Figur: Årlig gns. realvækst i offentligt forbrug i "Fair Løsning 2020", i VK's finanslovsforslag 2012 og i S, R, SF's finanslov for 2012– pct. (faste priser)³

³) Jf. Lund, Henrik Herløv: Finanslov og finanslovsaftale 2012.

I stedet indebar regeringsgrundlaget på længere sigt fortsættelse af VK – regeringens borgerlige økonomiske politik med fastholdelse af Genopretningsaftalen, fortsat stram økonomisk politik og dermed fortsatte velfærdsbesparelser og fortsatte udbudsøkonomiske arbejdsmarkedsreformer.⁴

Finanslov har ikke fjernet indtryk af politikudsalg.

Aftalen fra De Radikale medførte ikke alene en omfattende kritik for brud på ”valgløfter”, men fik også en række af S+SF s vælgere til at vende sig bort fra de to partier i skuffelse over opgivelse af mærkesager.

Fremgangen for Venstre har således i nok så høj grad været udtryk for et fravalg af S + SF på grund af svigtede valgløfter. Men samtidig formentlig også et udtryk for, at vælgerne mener, at hvis der skal føres BORGERLIG økonomisk politik, anser et flertal nok de borgerlige til at være bedre hertil end S + SF.

Det må anerkendes, at S + SF med den første finanslov gennem samarbejdet med Enhedslisten fik reddet de tilbageværende stumper af ”Fair Løsning” og trods alt fik markeret en vis ideologisk forskel til VKO gennem bl.a. ophævelse af fattigdomsydelser og skattefritagelse for sundhedsforsikringer.⁵

Men at tilbagegangen for SF og navnlig for S har bidt sig fast alligevel viser, at de politiske resultater i finansloven for 2012 langt fra har været nok. Finansloven har ikke fjernet det overordnede billede af, at de centrale mærkesager i S + SF s politik fra før valget: Sundhedsforbedringer, skoleforbedringer, millionær og bankskat var droppet⁶. Og altså erstattet med køb af en grundlæggende borgerlig økonomisk politik.

⁴) Jf. Lund, Henrik: S, R, SF – regeringens økonomiske politik: Modernisering eller tilbageskridt?

www.henrikherloevlund.dk/artikler/SRSFRegeringsgrundlag.pdf

⁵) Jf. Lund, Henrik Herløv: Finanslov – og finanslovsaftale 2012: Mere positiv forskel til VKO, men...

www.henrikherloevlund.dk/artikler/Finanslov2012Endelig-SRSF.pdf

⁶) Jf. Lund, Henrik Herløv: S+SF ’s politikopgivelse i regeringsgrundlaget: Dybere årsager end De Radikale.

www.henrikherloevlund.dk/artikler/S-SFstorepolitikudsalg.pdf

Højredrejningen og det at S (og SF) i vid udstrækning har opgivet mærkesagerne og det politiske alternativ fra før valget er altså den dybere og gennemgående årsag til tilbagegangen.

S + SF fik regeringsmagten og ministerposter, men for en høj pris – overtagelsen af de borgerliges økonomiske politik.

Og nu har man med opgivelsen af betalingsringen og reformen af førtidspension og fleksjob droppet endnu af sin politik fra før valget.

3. "REFORMÅR": S + SF på vej til yderligere opgivelse af mærkesager.

Eftersom opgivelsen af eget alternativ og overtagelsen af borgerlig økonomisk politik altså er den dybere og gennemgående baggrund for tilbagegangen kan det i indeværende år næsten kun komme til at gå endnu værre.

For året 2012 er af SRSF- regeringen udråbt til "reformår", hvor der ikke blot skal gennemføres en reform af førtidspension og fleksjob, men også af kontanthjælp, gennemføres trepartsforhandlinger og arbejdsmarkedsreformer samt en skattereform. Og samtidig er regeringen på vej med en ny 2020 – plan og budgetlov.

Alt tyder imidlertid på det at det vil indebære yderligere opgivelse af mærkesager og yderligere højredrejning: Fra vækstpolitik til sparepolitik, fra velfærdsforbedring til velfærdsbesparelser, fra mere retfærdig skattefordeling til topskattelettelser, fra mere menneskelig beskæftigelsespolitik til økonomisk pisk.

Vækstpolitik synes fremover stort set at blive opgivet til fordel for sparepolitik.

Med tilslutningen til EU s finanspagt og med den kommende budgetlov ⁷ har S + SF helt opgivet den vækstpolitikvækst, som op til valget først og fremmest udgjorde S + SF s alternativ til VKO.

Der vil fremover IKKE være midler til beskæftigelsesfremmende initiativer, så længe der ikke er oparbejdet et komfortabelt overskud hertil, hvilket i parentes kræver mange års forudgående besparelser.

- Velfærdsforbedringer synes fremover stort set også være opgivet. I stedet står udgiftspolitikken fremover på betydelige velfærdsbesparelser.

Regeringens kommende 2020 plan vil tværtimod kræve endnu større besparelser end tidligere VK, idet man vil pege på et budgetforbedringsbehov i 2020 på op 67 mia. kr. altså op mod 20 mia. kr

⁷) S, R, SF – regeringens udspil til budgetlov lægger sig i store træk op ad VK – regerings udspil hertil. Herom. Lund, Henrik Herløv: Budgetlov truer vækst – og beskæftigelsespolitik og velfærd og selvstyre i kommunerne. www.henrikherloevlund.dk/artikler/Budgetlov.pdf

mere end VK s 47 mia. Og den kommende budgetlov og regeringens stramme økonomiske politik vil højst tillade mellem 0,3 og 0,4 % årlig realvækst i det offentlige forbrug.⁸

Det er langt mindre end den demografiske vækst i antallet af ældre kræver og betyder fortsatte krasse realbesparelser i størrelsesorden årligt 3 til 4 mia. = omkring 8000 stillinger i den kommunalt leverede velfærd.⁹

- En socialt mere retfærdig skattefordeling synes også opgivet. I stedet fredes erhvervslivet og topskatterne nedsættes.

Fair Forandrings og Fair Løsnings mål om at give pensionister og dagpengemodtagere en lempelse som kompensation for VKO s "rødvinsreform" synes med Thor Möger Petersens udmelding definitivt opgivet.

Samtidig har finansminister Bjarne Corydon fredet erhvervslivet skattemæssigt, hvilket klart må omfatte bankerne.¹⁰ Og i stedet for millionærskat står menuen ifølge regeringsgrundlaget nu på topskattelettelser.

Og finansieringen heraf vil givet koste endnu flere velfærdsforringelser fx af børnechecken.

- En mere menneskelig beskæftigelses- og socialpolitik synes endelig også opgivet. S + SF er i stedet på vej mod stramninger og mere økonomisk pisk.

Fair Løsnings mål om social genopretning og en mere menneskelig beskæftigelsespolitik i stedet for meningsløs aktivering synes endelig også opgivet.

S + SF er allerede på vej med kraftige forringelser fleksjob og førtidspension¹¹. Og der yderligere komme skærpede aktiveringskrav og forringelser for unge 25- 30 årige kontanthjælpsmodtagere.

4. Katastrofekurs.

Selvom S og SF med sit store politikudsalg har skudt sig selv i nakken og betalt en høj pris i form af vælgerflugt, synes partierne altså at ville fortsætte denne kurs med yderligere højredrejning.

⁸) Jf. Brandstrup, Mads: Slaget om velfærdssamfundet. Politiken 29/1 2012.

⁹) Jf. Lund, Henrik Herløv: Regeringens kommende 2020 – plan og budgetlov,

¹⁰) Jf. Bendsen, Jørgen: Regering vil skåne erhvervsliv i skattereform. Børsen 03.02.12

¹¹) Jf. Lund, Henrik Herløv: Mette Frederiksens udspil til reform af førtidspension og fleksjob.

S + SF synes at have fortolket vælgerreaktionerne således, at der blæser en højrevind og at man må følgetrop. Og partierne synes at satse på, at "økonomisk ansvarlige" = borgerlige politiske resultater skal vinde vælgere tilbage fra højrefløjen.

Men som anført må vælgervandringen fra S + SF nok så meget ses som udtryk for skuffelsen blandt S + SF s vælgere over, at man troede man havde valgt et alternativ, men i stedet for kun fik en mindre troværdig kopi af VKO. Intet tyder derfor på, at en konkurrence med Venstre om at føre borgerlig politik vil bringe fremgang til S og SF. De får næppe vælgere til at gå over fra højrefløjen, men mister flere og flere af sine egne.

I betragtning at de hidtidige resultater vil endnu mere borgerlig politik fra S + SF derfor være en katastrofekurs: For partierne selv, men også for velfærdsstaten.

For det første må man forvente og frygte, at reaktionen på endnu mere borgerlig politik fra S + SF s vælgere bliver en endnu stærkere flugt. Dette vil selvsagt svække regeringen endnu mere.

Samtidig synes S og SF også at være på vej væk fra alliancen med Enhedslisten. Den naturlige alliancepartner for en sådan i hovedtræk borgerlig økonomisk politik vil være på folketingets borgerlige side og navnlig hos Løkke og Venstre.

Men hermed vil de politiske resultatet fremover for S, R, SF – regeringen fremover naturligvis også bero på Løkkes forgodtbefindende. Og jo mere S + SF svækker sig selv ved at føre borgerlig politik, jo mere vil de spille sig selv i hænderne på Venstre. Og selvom Løkke og Venstre nok vil være enig i store dele af politikken, har de næppe den store kærlighed tilovers for en regering, som man grundlæggende mener, stjal valgsejren på et falsk grundlag.

Venstre vil derfor snart begynde at trappe kravene om yderligere velfærdsforringelser, besparelser og skattelettelser.

Og selv om Enhedslisten forhåbentlig næppe vil være så ukloge at spille med på vælte SRSF, vil Venstre lure på chancer til at lamme regeringen for ad den vej at fælde den. Med svigtende vælgeropbakning og opgivelse af alliancen med Enhedslisten kan man frygte, at S + SF er på vej til at save den gren, som de selv sidder på over.

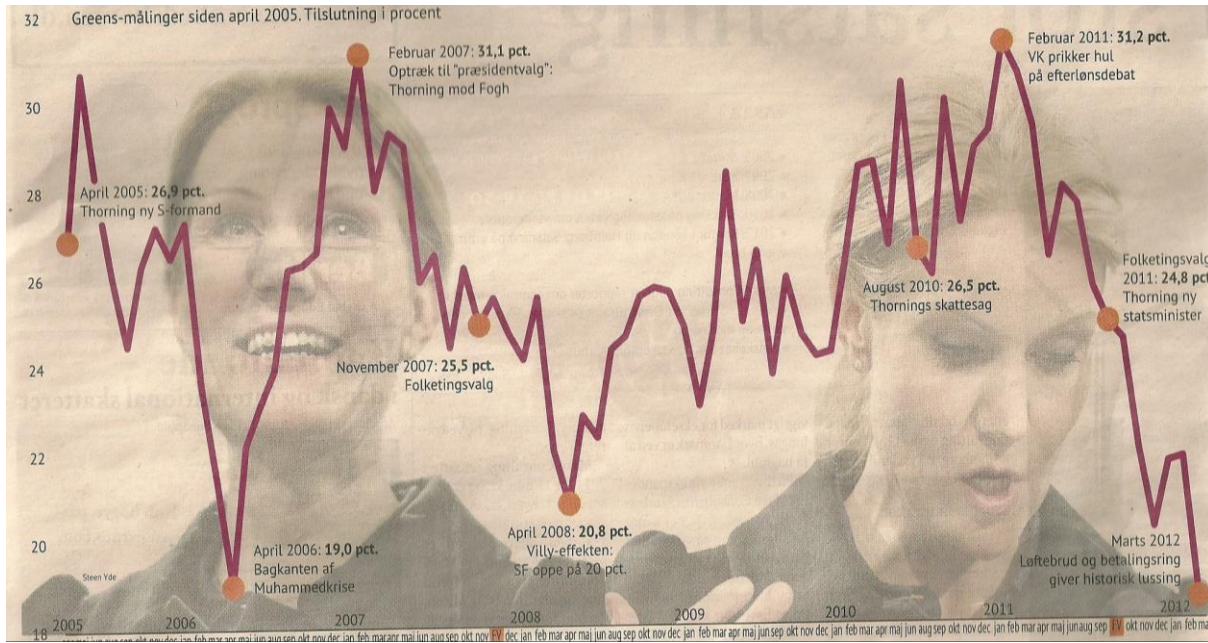
5. På vej mod et sviende valgnederlag – og lederskifte?

Selvom Enhedslisten formentlig og forhåbentlig vil være for kloge til på nogen måde at hjælpe Løkke tilbage er det dybt bekymrende, når S og SF gennem fortsat borgerlig politik ikke blot forringer velfærden, men svækker sig selv.

Denne udvikling er dybt bekymrende. Det bliver ikke bedre, hvis Løkke kommer tilbage og med et svækket S + SF får mere og mere frit spil. Ved således at afsnøre sig mere og mere fra sit eget bagland og vælgerkorps kan S og SF næsten kun styre direkte mod et sviende nederlag ved næste folketingsvalg, hvornår det end måtte komme.

Dette vil næsten uundgåeligt rejse spørgsmålet om lederskifte i begge partier. Først og fremmest i S, som under Thorning Schmidt har oplevet det ene lavpunkt efter det andet.

Figur: Socialdemokratiets tilslutning siden april 2005 under Helle Thorning Schmidts ledelse.¹²

Helle Thorning Schmidt kunne som bekendt IKKE slå Anders Fogh og dårligt nok Løkke. Med hende fik socialdemokraterne sit dårligste valgresultat i 100 år. Hun udspringer af S højrefløj og startede med at føre kopipolitik overfor VK. Men det fik kun Socialdemokratiets venstrefløj til at flygte til SF. Efter det heraf følgende valgnederlag i 2007, indledte hun en taktisk venstredrejning og tilnærmelse til SF for på den måde at få venstresocialdemokraterne ind i folden igen. Næppe var valget imidlertid overstået, før hun og S igen drejede til højre igen tilbage til sin oprindelige kopipolitik overfor de borgerlige, hvis økonomiske politik S og Radikale jo har overtaget.

S har godt nok fået regeringsmagten, men hver gang Thorning og konsorter følger deres egen højre socialdemokratiske linje fører det til nederlag for S. Og det tegner det desværre også til ved næste folketingsvalg.

Hvis Thorning Schmidt efter at have gennemført massive velfærdsforringelser tilmed høster et sviende valgnederlag, vil det givet rejse spørgsmålet om et lederskifte i S.

Noget tilsvarende kan komme til at ske for Søvndal, hvis også SF fortsætter sin nedtur og også betaler prisen for ministeransvaret med et sviende valgnederlag.

Dette ikke være skrevet af hverken glæde eller for at hovere. Uanset nødvendigheden af et opgør med den politiske højredrejning i S og SF vil først et sviende valgnederlag og dernæst lederskifter efterlade de to partier og dermed hele den ikke borgerlige politiske fløj i Danmark stærkt svækket.

¹²) Kilde: Børsen 02.03.12

6. Åbent angreb på velfærdsstaten?

En sådan udvikling med et svækket S og SF og dermed en svækket venstrefløj kan bane vej for et endnu mere frontalt angreb på velfærdsstaten.

De neoliberalistiske kræfter i den borgerlige blok vil øjne morgenluft og givet udnytte situationen til et omfattende og frontalt angreb på velfærdsordningerne, som kan blive udsat for massivt tilbagerulning og afvikling til bedste for omfattende skattelettelser.

Minimalstaten kan blive sat på dagsordenen med flad skat, omfattende brugerbetaling, målretning af offentlige ydelser til kun de allersvageste, massive nedskæringer på øvrige velfærdsydelser.

Som anført håber S + SF på, at "ansvarlig" økonomisk politik vil tage brodden af de borgerliges fremstormen og offensiv og redde dem selv. Og et sted mener de sikkert også, at den borgerlige økonomiske politik er nødvendig for at redde velfærdsstaten.

Men det er selve den højredrejning hos S + SF, som man tilsyneladende i de to partier tror, kan redde regeringen, som på sigt truer den – og kan ende med en katastrofe for ikke bare partierne, men for velfærdsstagen som sådan.

Hvis en katastrofe på sigt skal undgås, må fagforeninger, bevægelser og græsrodder markere sig med et pres for, at S + SF i højere grad overfor De Radikale står fast på politikken fra valget.

Henrik Herløv Lund, uafhængig økonom - cand. scient. adm.
Ikke parti – og bevægelsesorganiseret medlem af centrum venstre

HENVISNING:

Undertegnede udgiver to vederlagsfrie, månedlige nyhedsbreve:

- KRITISKE ANALYSER om velfærd og økonomi
- KRITISKE DISKUSSIONER om regeringens politik

Vederlagsfrit abonnement på nyhedsbrevene kan tegnes ved at maile til herloevlund@mail.dk

Ovenstående fulde KRITISKE DISKUSSION kan downloades på www.henrikherloevlund.dk/artikler/SogSFkatastrofekurs.pdf